

Uzasadnienie zawierające informacje o udziale
społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym
opracowania projektu „Programu ochrony powietrza dla
strefy miasto Toruń ze względu
na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu
zawieszonego PM10 – aktualizacja”

1. Wstęp

Raport stanowi udokumentowanie procesu opracowania oraz opiniowania i konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach procesu uchwalania Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Toruń ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 – aktualizacja. Celem niniejszego raportu jest podsumowanie przebiegu całego procesu konsultacji i opiniowania w ramach opracowywania Programu oraz zgłoszonych w jego trakcie uwag, sugestii i opinii. Podstawą sporządzenia niniejszego raportu jest art. 42 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Konsultacje społeczne mają na celu zaangażowanie społeczeństwa w proces tworzenia strategicznych dokumentów dla województwa, przez co każdy zainteresowany może mieć swój udział w całym procesie opracowywania dokumentu i wspólnie z organami samorządowymi tworzyć strategiczne dla województwa dokumenty programowe.

Ustawa Prawo ochrony środowiska¹ w art. 91 ust. 9 wskazuje konieczność zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie Programu ochrony powietrza.

2. Organizacja procesu opracowania i uchwalenia Programu ochrony powietrza

2.1. Informowanie społeczeństwa, konsultacje społeczne

W myśl art. 91 ust. 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U z 2017 r. poz. 519 ze zm.) oraz w związku z art. 30 i 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zarząd województwa zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony powietrza. Biorąc pod uwagę powyższe, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podał w dniu 15 listopada 2016 roku do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu pn. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Toruń ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 – aktualizacja”, a następnie w dniu 15 grudnia 2016 roku podał do publicznej wiadomości informację o opracowaniu ww. projektu oraz o konsultacjach społecznych, podając 21 dniowy termin na wnoszenie ewentualnych uwag i wniosków. Powyższe informacje zamieszczono: na stronie BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (Departament Środowiska) oraz w prasie o zasięgu regionalnym województwa kujawsko-pomorskiego.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.

W ramach konsultacji społecznych zorganizowano w dniu 20 grudnia 2016 roku spotkanie informacyjne na temat przedmiotowego projektu dokumentu. W ramach konsultacji wpłynęły uwagi od jednego podmiotu, jednak po wyznaczonym terminie.

2.2. Opiniowanie

Zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska Uchwałą Nr 48/1873/16 z dnia 7 grudnia 2016 roku Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął projekt uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy miasto Toruń ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 – aktualizacja oraz przy piśmie z dnia 8 grudnia 2016 roku, znak: ŚG-I-W.721.44.2016 przedstawił go do zaopiniowania Prezydentowi Miasta Torunia.

W piśmie z dnia 10 stycznia 2017 roku, znak: WŚiZ.602.2.2017.EP Zastępca Prezydenta Miasta Torunia przedstawił swoje uwagi i wnioski do projektu uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy miasto Toruń ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 – aktualizacja.

Poniżej w tabeli zestawiono uwagi wraz z odniesieniem się do nich, które wpłynęły do projektu ww. dokumentu w ramach konsultacji społecznych i opiniowania.

Uwagi do projektu dokumentu pn. „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Toruń ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 – aktualizacja”, które wpłynęły ramach konsultacji społecznych

Uwaga	Odniesienie do uwag
Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo z dnia 10 stycznia 2017 roku, znak: WIOŚ-WMŚ.1331.3.1.2017.JG)	
Na str. 19 w rozdziale 2.3. "Wyniki pomiarów jakości powietrza" zapisano „Wstępnej analizy dla wspomnianego zanieczyszczenia dokonano w oparciu o informacje zamieszczone w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim dla kolejnych lat okresu 2010-2015 oraz w oparciu o wyniki pomiarów przekazanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy." Nie jest to prawda, ponieważ WIOŚ nie przekazywał wykonawcy projektu POP wyników pomiarów pyłu PM10, a jedynie wskazał źródło pozyskania tych wyników, jakim jest serwis znajdujący się pod adresem http://powietrze.gios.gov.pl administrowany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Wykonawca powinien podać źródło pozyskania danych, zgodnie z „Regulaminem - Zasady korzystania z informacji udostępnianych w serwisie” (http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/terms_of_service) określającym zasady pobierania i powtórnego wykorzystania informacji z serwisu.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca zmienił treść "Wstępnej analizy dla wspomnianego zanieczyszczenia dokonano w oparciu o informacje zamieszczone w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim dla kolejnych lat okresu 2010-2015 oraz w oparciu o wyniki pomiarów udostępnionych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska." oraz poprawił treść przypisów dolnych "opracowanie własne na podstawie pomiarów udostępnionych przez GIOŚ http://powietrze.gios.gov.pl"
Na str. 19 w pkt. 2.3.1. zapisano „Najwyższe stężenie dobowe pyłu PM10 wystąpiło w roku 2011, stężenie pyłu przekroczyło obowiązujący wówczas poziom alarmowy. W 2010 i 2011 r. na stacji przy ul. Dziewulskiego rejestrowano po 1 dniu przekroczenie poziomu alarmowego." W latach 2010 i 2011 obowiązywało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu" (Dz. U. 2008, Nr 47, poz. 281), w którym określono poziom 24-godzinny 200 µg/m³ pyłu zawieszonego PM10 jako „wartość progową informowania społeczeństwa o ryzyku	Uwagę uwzględniono. Wykonawca poprawił nazewnictwo.

Uwaga	Odniesienie do uwag
wystąpienia przez trzy kolejne doby niekorzystnych skutków zdrowotnych". W kolejnym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031) wartość stężenia 24-godzinne 200 µg/m³ określona została jako „poziom informowania” („wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu PM10”), a wartość stężenia 24-godzinne 300 µg/m³ jako poziom alarmowy.	
Na str. 19-26 przedstawiono wyniki pomiarów jakości powietrza w strefie w latach 2010-2015. Dane statystyczne nie są prawidłowo obliczone. Prawdopodobnie Wykonawca projektu POP analizując wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM10 nie zastosował „Wytycznych do wykonania rocznej oceny jakości powietrza w strefach za 2015 rok zgodnie z art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska na podstawie obowiązującego prawa krajowego i UE” (GIOŚ Warszawa, 2016) oraz nie zastosował zapisów Załącznika nr 8 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1032), dotyczących kryteriów kontroli poprawności danych w trakcie ich agregacji i obliczania parametrów statystycznych. W związku z powyższym Tabela 3, Rysunek 2, Rysunek 3, Tabela 4 i Rysunek 4 zawierają nieprawdziwe dane. Dla przykładu poniżej zamieszczono Tabelę 4 w wersji prezentowanej w projekcie POP oraz w wersji prawidłowej.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca skorygował wyniki.
Na str. 25 w Tabeli 5, zawierającej charakterystyki stacji pomiarowych mierzących stężenie pyłu zawieszonego PM10 na terenie strefy miasto Toruń, zastosowano niespójne sformułowania odnośnie typów stacji. Zgodnie z bazą krajową JPOAT2.0, możliwe do wyboru typy stacji to: tło, przemysłowa i komunikacyjna. Zgodnie z powyższym stacja przy ul. Przy Kaszowniku jest stacją "komunikacyjną", a nie stacją "tła komunikacyjnego".	Uwagę uwzględniono. Wykonawca poprawił nazewnictwo.

Uwaga	Odniesienie do uwag
Na str. 26 napisano, że stacja Toruń-Kaszownik znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie ulicy, którą biegną trzy drogi krajowe: nr 1, nr 15 i nr 80. Aktualnie ulicą tą biegną tylko dwie drogi krajowe (nr 15 i nr 80), ponieważ po oddaniu w dniu 9 grudnia 2013 r. do użytku nowego mostu drogowego przez Wisłę w Toruniu, został wyznaczony nowy przebieg drogi krajowej nr 91 (dawnej 1), omijający centrum miasta.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca zaktualizował opis stacji pomiarowej.
W rozdziale 11.2. „Czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom substancji w powietrzu” podano nieprawdziwe informacje: - „W 2015 roku najchłodniejszym miesiącem był luty ze średnią temperaturą 1,2°C. Najcieplejszym miesiącem natomiast był sierpień ze średnią temperaturą 22,7°C”. Prawdziwe dane są następujące (wg IMGW): w 2015 roku najchłodniejszym miesiącem był luty ze średnią temperaturą 0,9°C. Najcieplejszym miesiącem natomiast był sierpień ze średnią temperaturą 22,1°C.” - „Roczna suma opadów w 2015 roku zanotowana w Toruniu wyniosła 472,4 mm.” Prawdziwe dane ze stacji IMGW w Toruniu wykazały, że roczna suma opadów w 2015 roku wyniosła 379,4 mm, a nie 472,4 mm.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca poprawił dane.
Zastępca Prezydenta Miasta Torunia (pismo z dnia 10 stycznia 2017 roku, znak: WŚiZ.602.2.2017.EP)	
W załączniku nr 1 do uchwały (str. 21-23) autor powołuje się na "Projekt założeń do Planu zaopatrzenia (...)" z 2010 roku. Aktualnym dokumentem jest "Aktualizacja założeń (...)" przyjęta uchwałą RMT 355/2016 - gdzie zastosowane są aktualne nazwy przedsiębiorstwa ciepłowniczego i dane z 2014 r. Spółka Cergia S.A. już nie istnieje (dokument do pobrania: http://www.bip.torun.pl/dokumenty.php?Kod=1246842).	Uwagę uwzględniono. Wykonawca poprawił dane zgodnie z uchwałą RMT 355/2016.
Należy skorygować zapisy o spółce Biogaz Inwestor, która została wcielona w roku 2016 do Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w Toruniu. Jednocześnie informuję, że spółka EDF Toruń jest w trakcie przechodzenia z produkcji ciepła z węgla kamiennego na gaz ziemny.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca dodał informacje nt. połączenia się Spółek: Biogaz Inwestor z MPO Spółka z o.o.

Uwaga	Odniesienie do uwag
Na terenie miasta Torunia znajdują się 4 parki, nie 3 (str. 3), oraz 52 pomniki przyrody, nie 53 (str. 6).	Uwagę uwzględniono. Wykonawca poprawił informacje.
W Toruniu nie ma podziału na dzielnice, jak to wskazano w punkcie „Położenie, dane topograficzne i demografia”. Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia (Uchwała nr 1032/06 Rady miasta Torunia z dnia 18 maja 2006) miasto zostało podzielone na 20 jednostek urbanistycznych: Starotoruńskie Przedmieście, Barbarka, Wrzosa, Bielany, Bydgoskie Przedmieście, Stare Miasto, Chełmińskie Przedmieście, Jakubskie Przedmieście, Mokre Przedmieście, Katarzynka, Kaszczorek, Grębocin Przy Lesie, Rubinkowo, Bielawy, Grębocin Nad Strugą, Na Skarpie, Czerniewice, Rudak, Stawki i Podgórz.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca skorygował podział miasta Toruń wg. podziału przedstawionego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia (Uchwała nr 1032/06 Rady miasta Torunia z dnia 18 maja 2006)
W punkcie „Obszary chronione na terenie strefy” wymieniono obszary PLH040011 Dybowska Dolina Wisły, PLH040012 Nieszawska Dolina Wisły i PLH040041 Wydmy Kotliny Toruńskiej - leżące poza granicami administracyjnymi miasta Torunia.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca zweryfikował położenie obszarów Natura 2000. Obszary PLH040011 Dybowska Dolina Wisły, PLH040012 Nieszawska Dolina Wisły i PLH040041 Wydmy Kotliny Toruńskiej zostały usunięte.
W roku 2015 w Toruniu przeprowadzona została inwentaryzacja źródeł tzw. niskiej emisji w pięciu jednostkach urbanistycznych, w tym m.in. na obszarze Jakubskiego Przedmieścia. Jej celem było przedstawienie informacji na temat lokalizacji czynnych pieców i kotłowni na paliwa stałe w Toruniu, które w znacznym stopniu przyczyniają się do zanieczyszczenia powietrza w mieście. Inwentaryzację wykonała firma ATMOTERM S.A. na zlecenie Gminy Miasta Toruń. W przedstawionym "Raporcie z inwentaryzacji pieców, kotłowni i kominków na paliwa stałe na terenie Torunia" znajduje się zestawienie wielkości emisji zanieczyszczeń wynikających ze spalania paliw stałych w urządzeniach grzewczych. Emisja pyłu PM10 określona została na 74,34 Mg/rok dla pięciu jednostek urbanistycznych miasta. W przedstawionej do zaopiniowania aktualizacji programu ochrony powietrza znajdują się wartości emisji powierzchniowej pyłu PM10 m.in. dla Jakubskiego Przedmieścia, która określona została na 69,44 Mg/rok, a więc prawie tyle	Uwagę uwzględniono. Wykonawca w bilansie emisji powierzchniowej uwzględnił wyniki inwentaryzacji niskiej emisji na 5 jednostkach urbanistycznych miast Toruń (Bydgoskie Przedmieście, Chełmińskie Przedmieście, Mokre Przedmieście, Jakubskie Przedmieście i Stare Miasto)

Uwaga	Odniesienie do uwag
co we wszystkich jednostkach urbanistycznych, w których w 2015 roku została przeprowadzona inwentaryzacja. Emisja pyłu PM10 dla Jakubskiego Przedmieścia, którą oblicza program SALPS (System Administrowania Likwidacja Paliw Stałych utworzony na potrzeby przeprowadzenia inwentaryzacji) wskazuje niemal dziesięciokrotnie mniejszą wartość emisji pyłu PM10 dla tego obszaru. Inwentaryzacja wykazała, że na terenie Jakubskiego Przedmieścia zużywane jest ok. 807 ton węgla rocznie, więc wartości przedstawione w programie wydają się być zawyżone. Podobne rozbieżności dotyczą innych jednostek.	
W związku z tak dużymi rozbieżnościami dotyczącymi emisji pyłu PM10 pomiędzy przeprowadzoną inwentaryzacją a wartościami wskazanymi w przedmiotowej aktualizacji programu wskazane byłoby ponowne przeprowadzenie analizy dotyczącej powierzchni, na której należy zlikwidować niskosprawne urządzenia na paliwa stałe w budynkach. W uchwale nr XLII/699/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 października 2013 roku dotyczącej pyłu PM10, wskazana powierzchnia do wymiany ogrzewania jest znacząco niższa niż w przedmiotowej aktualizacji programu.	Wykonawca nie uwzględnił uwagi. Wykonawca przeanalizował obszary przekroczeń, w których występuje ryzyko przekroczenia stężeń 24h pyłu zawieszonego PM10 i na tej podstawie określono wielkość redukcji zanieczyszczenia PM10 i powierzchnię do wymiany źródła ogrzewania.
Warto byłoby podzielić na cykle trzyletnie zadanie polegające na wymianie ogrzewania z węglowego na niskoemisyjne wraz z podaniem powierzchni, na których powinna nastąpić wymiana ogrzewania w tych cyklach.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca w harmonogramie w działaniu systemowym dotyczącym zmiany sposobu ogrzewania termin realizacji podzielił na 3 cykle, ponadto w opisie przedstawił wielkość powierzchni w poszczególnym cyklu, w których należy wymienić ogrzewanie węglowe na niskoemisyjne.
Warto byłoby dopracować Plan Działań Krótkoterminowych pod kątem określenia czasu reakcji powiadamiania przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Zespół Zarządzania Kryzysowego Wojewody o ryzyku wystąpienia przekroczeń stężeń dopuszczalnych lub docelowych w powietrzu. Określenie "niezwłocznie" jest nieprecyzyjne.	Uwagę uwzględniono. Wykonawca uszczegółowił PDK.